

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIEVA ULICA 8. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izdaja vsak dan in opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10 L.
IZKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in moscovska imo
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Živahne letalske akcije

Novi angleški letalski napadi na angleška letališča na Malti — štiri sovražna letala sestreljena — Na afriških bojiščih nič posebnega

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 24. oktobra naslednje vojno poročilo št. 509.

Včeraj popoldne so sovražna letala izvršila napad na Crotone: neznatna škoda in nobena žrtev.

Nocoj je bil drug sovražni polet na mestu Napoli; žrtev se omejuje na pet ranjenih med civilnim prebivalstvom; manjša škoda.

Naše letalstvo je obnovilo svoje akcije nad Malti; zadeto je letališče v Mikabi in pristanišče naprave v La Vallette.

V severni Afriki nič posebnega na kopnih bojiščih. Nad Tobrukom so naši lovci sestrelili sovražno letalo. Angleška letala so bombardirala Bengazi, Homsi in Tripolis: nobene žrtev in neznatna materialna škoda v Homsu. Tri letala so bila sestreljena v plamenih; dve v Bengaziju in eno v Homsu; rešilni čolni so našli zgoljenela trupla nekaterih sovražnih letalcev.

V vzhodni Afriki, na odsekih pri Ulagu in pri jezeru Tana, delavnost naših prednjih oddelkov, ki so odobili sovražne sile; nič pomembnega na ostalih odsekih.

Z operacijskega področja, 25. okt. s. Skupina bombnikov je v noči na petek spet en-

kar hudo bombardirala vojaške naprave na Malti. Vzrolo se je več letalskih spopadov. Do prvega je prišlo okrog poleti. Napadenje je bilo letališče v Mikabi. Pri bombardiranju so italijanski letalci dosegli dobre rezultate. Na letališču so odvrgli znatno množino manjših bomb. Nekaj ur pozneje je bombardirano oporišče v La Vallette. Nanj je bilo odvrgenih večjih število srednjih in težkih bomb. Posebno velika škoda je bila prizadevana pristaniščim napravam v pristaniščem okraju French Greek ter ladjam v luki. Letalci so nazaj gred opazili visoke plamene požarov, ki so nastali v pristanišču. Lovska letala, ki so ščitila bombnike, so se spopadla s sovražnimi lovci. Kljub temu so vse letalski aparati vrnili na svoja oporišča.

Z operacijskega področja, 25. okt. s. Na fronti pri Tobruku je neko italijansko letalo v nagnem spopadu sestrelilo sovražne avione. Drugo sovražno letalo je sestrelilo protiletalsko topništvo na področju pri Bengaziju. Zadeto pa je bilo še tretje angleško letalo od izstrelkov protiletalskega topništva ob triplotianskih obalih. To letalo se je vnelo in je trešilo v morje.

Amerika se mora odločiti

Japonske koncesije so dosegle skrajne meje — Od Amerike je zdaj odvisno, ali bo v vzhodni Aziji mir ali vojna

Tokio, 25. okt. s. V tukajšnjih krogih opozarjajo, da je Japonska v smislu svojih načrtov, da bi uredila kitajsko vprašanje in ustvarila nov red v Vzhodni Aziji storila vse, da bi rešila to vprašanje ne da bi se bilo treba ostalemu svetu vznenimirjati. Zedinjene države pa niso samo očajale svoje pomoči Čangkajšku, marveč so izdale tudi celo vrsto ukrepov, ki naj onemogočijo zasnovanje nov red na Daljnem vzhodu. Tukajšnji krog opozarjajo spričo tega, da se je položaj v odnosih z Zedinjenimi državami postavljal in da je nastopil trenutek, ko bo treba stvarno prekiniti pogajanja, ker je Washingtonska vlada prav te dni izdala celo vrsto gospodarskih ukrepov, ki naj bi predstavljali močan pritisak na Japonsko. Kljub temu sta japonska vlada in narod še nadalje ohrnala mimo kri v odnosu v Zedinjenih državah. Uspeh pogajanj je odvisen od iskrene dobre volje Washingtonske vlade, ki si mora biti na jasnom, da so japonske koncesije dosegle svoje meje. Če Zedinjene države sprejemajo na znanje izjavo ministrskega predsednika Toja o japonski politiki za likvidacijo kitajskega vprašanja in ostvaritev novega reda v Vzhodni Aziji, bo to pomenilo pomemben faktor za razčlenjanje odnosa med Japonsko in Ameriko. Toda japonski narod in vlada že hudo dvomita, da bi Zedinjene države iskrečeno nameravale pogajati se za ureditev pacifističnih problemov, ker Washingtonska vlada vedno bolj očuje svoje postojanke za oblikovitev Japonske, čeprav se istočasno pogaja s Tokijem. Sedaj je nastopil trenutek, ko morajo Zedinjene države resno računati z izjavami zunanjega ministra Toga, da je Japonska pripravljena na obrambo, čim bi nastopile okoliščine, ki bi pomenile nevarnost za njem obstoj v čast. Gleda na to se morajo sedaj Zedinjene države zares odločiti.

Ameriški parniki odklanjajo japonske potnike

Tokio, 25. okt. u. »Nič Nič« objavlja vest iz Manile, da je filipinski potniški urad paroplovne družbe President Line odrekel japonskim potnikom mesto na parniku »President Taylor«, ki je včeraj zapustil Manilo. Izvedelo se je, da se je to zgodilo zaradi tega, ker nameravajo ladjo oboriti in je bilo treba na njej rezervirati prostor za orožje, municijo in morariške topništve. Izvedelo pa se je tudi, da odslj na ameriških ladjah ne bo več mesta za japonske potnike.

Irač prekinil diplomatske odnose z Japansko

Ankara, 25. okt. u. Iz Bagdada poročajo, da je iraška vlada sklenila prekiniti diplomatske odnose z japonsko vlado. Ta nujek uprek je seveda pripisati angleškemu pritisku. Trgovinski odnosi med obema državama so že nekaj časa prekinjeni.

Hiranuma okreval

Tokio, 25. okt. u. Pred 11 tedni je bil izvršen atentat na barona Hiranuma, ki je bil član Konove vlade in predsednik tajnega sveta. Hiranuma si je sedaj popularna opomogel. Včeraj je bil v avdijevi pri vladarju in nato se je sestal s pravosudnim ministrom grofom Kidom.

Fantastičnost angleških želj po izkrcanju v zapadni Evropi

Rim, 25. okt. s. V lordski zbornici je lord Moyne s podarkom izjavil, da bi bila prava neumnost improvizirati v sedanjanju položaju kak angleški ekspediciski zbor v zapadno Evropo. To izjavje je lord Moyne podal v zvezi z interpelacijo lorda Starsolda, ki je zahteval, naj bi Anglia čim prej udarila na zapad, in to na osnovi zanesljivih ameriških informacij, da ima baje Nemčija trenutno na zpadu le neznatne oborožene sile. Lord Moyne pa je odgovoril, da ima Nemčija trenutno na zpadu le neznatne oborožene sile. Lord Moyne je prav gotovo služilo kot dober pouk. Danes bi moral angleški narod imeti večje zaupanje vase in v svojo vojsko, toda poročilo lorda Gorta napeljuje še vedno v drugačno razmišljanje. Očitno je, da potrebuje Angleži danes samo še propagando za ohranitev svoje slabe morale, namesto da bi se učili iz vojne zgodovine.

Knud Hamsun za politiko Osi

Berlin, 25. okt. s. Norveški pisatelj Knud Hamsun, ki je že večkrat javno izrazil svoje simpatije za narodno-socialističko pokret, je dal časopisu v Oslu nekaj izjav o novi Evropi. V tej zvezki je zlasti opozoril na boljšo usodo, ki čaka Norveško, obenem pa je povečeval delovanje Osi za evropski mir. Pod vodstvom Nemčije se lahko sedaj tudi njegova država udeležuje velikega obnovitvenega dela v Evropi, katerega zaključek bo popolna izločitev angloškega plutokracije.

Švedski proračun

Stockholm, 25. okt. s. Novi švedski državni proračun, ki je bil predložen v proučitev obema zbornicama, predstavlja primanjkljaj 38 milijarde kron. Dohodki bodo znašali po tem proračunu 2.04, izdatki pa 3.42 milijarde kron. V zbornici je bil dosezen sporazum, da se bo razprava o švedski zunanji politiki pričela prihodnji torki zvečer in da se bo v sredo dopoldne nadaljevala.

Napadalne in zasedovalne operacije na vzhodni fronti

Veliki boji na vsem vzhodnem bojišču — Španska „Modra divizija“ se je izkazala — Bombe na Moskvo in sovražno zaledje

iz Hitlerjevega glavnega stana, 24. okt. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Na vzhodu predvajamo napadalne in zasedovalne operacije.

Pri obrambi sovjetskih protinapadov na severnem delu vzhodne fronte je prizadetja štirje divizije: »modra divizija« sovražniku hude izgube in zajeta več sto ujetnikov.

Letalstvo je potopilo ob Krimu 6000-tonsko sovjetsko ladjo ter je ponovno bombardiralo Moskvo z zaščitnimi in eksplozivnimi bombami.

V severni Afriki so nemški lovci sestrelili tri angleška letala.

Sovražnik je metal v pretekli noči bombe na razne kraje ob severnonemški obali. Med drugimi sta bila bombardirana Hamburg in Kiel. Civilno prebivalstvo je imelo nekaj izgub, škoda pa je neznatna. En angleški bombnik je bil sestreljen.

V peti mesec

Monako 25. okt. s. Ob pričetku petega meseca pohoda proti boljševikom so Münchner Neuste Nachrichten objavile uvodnik, v katerem beležijo, da se nemške oborožene sile povsod zmagovali bore in da je inicijativa polpoploma v njihovih ro-

kah. V štirih mesecih je bilo zasedeno ozemlje, ki meri poldruži milijon kvadratnih kilometrov in steže 65 milijonov prebivalcev. To število ljudi predstavlja eno tretjino prebivalstva vse Rusije. Na njem so koncentrirani štiri petine vse sovjetske vojne industrije. Najresnejši nasprotnik je za Nemce na odseku pri Moskvi že nekaj dni slabov vreme, priča katerega so ceste postale popolnoma neuporabne. Cela dežela je eno samo ogromno blato. Zaradi tega je treba toliko bolje centuri junaska vztrajnosti nemške pehote, ki kljub vsem tako velikim težavam nadaljuje svoj zmagoviti postopek.

Dosedaj tri milijone ujetnikov

Budimpešta, 25. okt. u. »Pester Ujszag« objavlja podatke o nemških vojnih ujetnikih, ki jih je sestavil na osnovi dosednjih nemških službenih poretov. V 12 tednih pohoda proti Rusiji so Nemci ujeti tri milijone ruskih oficirjev in vojakov. Pri pohodu na Poljsko je bilo ujetih 694.000, v vojni s Francijo 1.900.000, v vojni na Balkanu pa 592.000 ljudi. Le sorazmerno manjše število vojnih ujetnikov je bilo doslej odpuščenih iz vojnega ujetništva.

Timošenko likvidiran

Nemški tisk o padcu »sovjetskega Napoleona« — Justifikacija v Moskvi — Razprava v angleškem parlamentu

Berlin, 25. okt. s. Nemški tisk opozarja, kako veliko senzacijo je po vsem svetu naredila vzhodna izredno zasedanje. Ti krog kažejo trinji namen, da soglasno odobre izredne ukrepe, ki jih je vladata izdala ter da tesno sodelujejo z narodom, kolikor je to potrebno sedanj vladni politiki. Nadalje so izjavili, da odobravajo vse vladne ukrepe o omejitvi nacionalne potrošnje v okviru producentskega potenciala države.

Sedaj se, kakor pripominjajo nemški krog, vse podpira. Angleški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

no področje Finskega zaliva, a so ju tam napadla finska letala ter ju z bombami potopila.

Med tem se na vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razvijale, o čemer najbolj priča ogromno

za vsej karelški fronti nadaljuje pritisk finskih sil v smeri proti vzhodu. Vrhovno poveljstvo finskih čet je bilo vse te dni strogo rezervirano glede operacij, ki so se v vsakem primeru ugodno razv

Na Dolenjskem je sneg obležal

Ponekod ga je zapadio precej — Okoli Mirne pedi do 70 cm debela snežna odeja

Ljubljana, 25. oktobra.
V Ljubljani in tja proti Laverci sneg skoraj sploh ni več, Dolenjska, ki ima nizjo in južnejšo lego, pa je vsa pokrita s snegom. Ceravno je zemlja še pretopla, da bi obdržala sneg, so se vseeno ponekod, zlasti okoli Mirne peči, nabrale snežne plasti, debele do 70 cm.

Včeraj smo poročali, da prvi letosnji sneg, ki je zapadel nenavadno zgodaj ni nikjer napravil posebne škode, danes, ko je v noči od četrtka na petek in v petek ves dan po pozne noči naletaval vlažen sneg v velikih kosmičih, pa žal že lahko poročamo tudi o škodi zgodnje letošnje zime. Vlažni sneg, ki se je nabiral na brzozavnih zidach, je bil tako težak, da so se žice ponekod potrgale in je bil med Dolenjsko in Ljubljano deloma prekinjen brezjavni in telefonski promet.

O škodi na poljih, ki smo o njej včeraj poročali, prepričani, da bo sneg skopnec čez noč, da je skoraj sploh ni, moramo danes poučariti, da bo vseeno precejšnja, če bo sneg obležal. Ceravno je večina poljskih pridelkov pospravljenih in shranjenih na varno v kozolce in druga gospodarska poslopja, je vendarje ostala na poljih še tu in tam koruza, zlasti pa repa in zelje, ki ju zdaj visoko pokriva sneg. Če ga sonce ne bo kmalu pregnalo, bodo imeli dolenjski kmetje pri teh poljskih pridelkih precejšnje škode.

Prvi letosnji sneg je povzročil precej škode tudi po dolenjskih sadovnjakih in sploh po drevju. Debele njegove plasti, ki se ne nabrali po vejevju, so ga polomile in je ponekod pogled na sadovnjake in drevje kar žalosten.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od ponedeljka 27. oktobra zjutraj do nedelje 2. novembra zvečer

Ljubljana, 25. oktobra.
Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konsumentov, prodajalcem in pridelovalcem je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani tudi za prihodnji teden ter jih je odobril.

Z odlokom VIII/2 št. 1133/4 Visokega Komisariata, da Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 27. oktobra zjutraj do nedelje 2. novembra t. l. zvečer.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno biao in ga plačevali, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.20 L.; zelnate glave na drobno izpod 10 kg 0.60 L.; zelnate glave na debelo 0.50 L.; kislo zelje na drobno 2 L.; repa na drobno izpod 10 kilogramov 0.70 L.; repa na debelo 0.50 L.; kisla repa 2 L.; rdeča zelje 0.80 L.; ohrovti 0.80 L.; cvetača 3 L.; brstni ohrovti 3 L.; koleraba 1 L.; koleraba do 4 komade na kilogram 1.50 L.; rumena koleraba 0.50 L.; rdeča pesa 1.50 L.; rdeči korenček brez zelenja 2 L.; Šopek zelenjave za juho s korenčkom 0.20 L.; črna redkev 1.20 L.; petteršlj 2.50 L.; por 3 L.; zelena 2.50 L.; domaća čebula 2 L.; šalota 2 L.; česen 25; glavic na kilogram 4 L.; jedilne buče 0.50 L.; glavnata solata 2.50 L.; endivija 2 L.; obrebljeni motovilec 6 L.; mehka šp nača 2.50 L.; trična špinača 1.50 L.; liter suhih bezgovih jagod 3 L.; liter špika 2 L.; kilogram letosnjega suhega lipovega cvetja 20 L.; domaća žlahntna namizna jabolka 3.40 L.; domaća namizna jabolka I. vrste 3 L.; domaća jabolka I. vrste gospodinjskih sort 2 L.; domaća jabolka za vkuhanje, nedozorele, črviva, obtolčena, nagnita 1.50 L.; domaća hruske od 2 do 4 L.; domaća kutine 3 L.; žlahnta domaća grozdje 4.50 L.; domaća grozdje samorodnic (izabela, smarnica) 3 L.; domaći kostanj kilogram 3 L. Gobe: a) rumeni in rjavi ježek, rumena griva (medvedove tačke ali parkeljci), štorove — vse liter 1 L.; b) liter lisči in vjetrih zimskih kolobarnic (mravnic, stivk) 1.50 L.; c) liter srovki, ciganov, možkov (jelenovega jezika), žemljiveca, ovčjega vimenja 2 L.; d) liter majhnih stivk (mravnic) za vlaganje 2.50 L.; e) kilogram mladih čebularjev in maslenik 3 L.; kilogram nerazvitih jurčkov z zatrim klobukom 10 L.; g) kilogram razvitetih jurčkov z odprtim klobukom 6 L. Kunci žive teče 10 L.

Ko zapustiš Grosuplje in korakašimo tovarne motvoza, se pokaže na jugu hribovje. Tam je načilje, pripomni tovarni. Zavijeva s ceste na levo in kmalu sva pri znani gostilni, kjer naročiva kosošlo. Ker sem bil edini gost — tovaris je že bil v jami — sem odstrelil od ogleda.

Najaz grede sva obiskala Št. Jurčič Tabor (492 m) in priznati moram, da si ga nisem predstavil takoj dobro ohranjene. Sledila sva napisu »Pot okoli Tabora«. Nad nama se vzpenja visok zid s stresnimi linami. Pesčuvaj bevska za zdovjem. Priveda do vhoda, kjer ga zapirajo žezena vratna. Obstaneva pod lopo, poskušava priklipati, toda nihče se ne oglaši.

Poslovila se od častitljive starine. V županovi gostilni naju je čakalo okusno kosilice. Okrepčana jo mahneva v Grosuplje na vlak.

Dežurna služba za trafeke

Ljubljana, 25. oktobra.
Jutri se začenja pri nas prvič dežurna služba za trafeke, in sicer v smislu odredbe Visokega Komisariata z dne 3. t. m. Predpisani je novi delovni čas za trafeke in uveden red, ki so si ga trafekti že dolželi.

Poletje morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu. Pojavljalo omemojno, da se je vidno označevanje cen na živilskem trgu že povsod uveljavilo, prav posebno pa moramo pojaviti naše trnovske in krakovske zelenjardice, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in pridelovalкам dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

V vsakem šopku zelenjave za juho mora biti tudi vsaj en rdeči korenček.

Vse te cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu. Pojavljalo omemojno, da se je vidno označevanje cen na živilskem trgu že povsod uveljavilo, prav posebno pa moramo pojaviti naše trnovske in krakovske zelenjardice, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelenjardi, ki so s tablicami s cenami dale vsem drugim prodajalkam in prideloval-

kom dober zglez. S tem so odpadla tudi večkrat prav razburljiva pogajanja, da so sedaj gospodinje in tudi prodajalke res zavoljene in sadje št. 3 na modrem papirju.

— n-

da v temi zelen

40 letni jubilej matice slovenskega trgovstva

Kot čuvar spoštijih trgovin ima trgovsko društvo „Merkur“ še vedno obsežen delokrug s poglavito nalogo, da skrbi za izobrazbo trgovskega načasnika

Ljubljana, 25. oktobra
Včeraj smo poročali o poteku 40. rednega občnega zборa Trgovskega društva „Merkur“. Pomen tega jubileja in zaslužek, ki si jih je društvo pridobilo od svoje ustanovitve za razvoj in napredek našega trgovskega stanu, je v zanimivem poročilu orisal na občenem zboru zaslužni predsednik dr. Fran Windischer. Zgodovina naših uspehov, ki so sad trdega dela, je zaradi pomembnosti trgovskega stanu zanimiva tudi za širši krog naših čitateljev. Po izjavah predsednika dr. Windischerja povzmemamo:

Društvo je imelo vsa leta svoje glasilo. Od 1. 1901 do 1903 je bil to »Narodogospodarski vestnik«, v letih 1904 do 1913 »Slovenski trgovski vestnik«, v letih 1915 do 1923 zoper »Narodogospodarski vestnik«, ki mu je sledil t. 1924 »Trgovski tovarš«. Z lanskim letnikom je bil zaključen že 17. letnik »Trgovskega tovarša«, katerega odličen in zaslužen urednik je že dolga leta Josip J. Kavčič. Trgovski kolektor izdaja društvo od leta 1907 in je letos na vrsti 27. letnik. Prizadeno je že vrsto let urejuje Franc Zelenik. Društvo je v sili in potrebi izdajalo tudi prve strokovne knjige in tako položilo temelj naši strokovni trgovske literaturi, ustrezajoči največji praktični potrebi.

Mankantni mejniki društvenega prizadevanja so petletnica, ko je bil polcen temelj za Trgovski dom, desetletnica, l. 1920, ko je bila ob velikem trgovskem shodu v Ljubljani ustanovljena Zveza trgovskih gremijev in zadrug in končno l. 1930, ko so se vselej trgovske ustanove v Trgovski dom. V l. 1929 do 1932 je društvo vršilo pomembno izobrazevalno delo s svojimi predavalnimi večeri pod imenom »Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge«. Ti predavalni večeri so bili tedaj v Ljubljani novost, ki je našla malu lepo število posameznikov.

Ako samo po gladini in površini, ne da bi segli globlje v razvoj dogodkov, bežno šinemo preko razdobja dopolnjenih prvih starih desetletij, je treba s pravim zadovoljstvom ugotoviti, da smo od skromnih in ponižnih razmer od pričetka našega veka tekmo středesetih let na gospodarskem področju v stanovskem, organizatornem, družbenem pogledu in po živilskih ravnih pristopih mogočno naprej vse do vognega stanja. V vsakdanji skrb za svoj položaj v cerkvih, soli, uradih, v prizadevanju za uveljavljanje jezikov je moral ostati dolga desetletja po vstavljenju v ozadju problem smotrnega razvoja našega gospodarskega in sočasno s tem povezanega razvoja našega gospodarskega stanja v vseh panogah.

V začetku našega stoletja brez stanovske in poklicne zavednosti brez organizatorskega okostja, brez programske usmerjenosti in ciljnosti je gospodarski stalež kakor v drugih panogah bil tudi v trgovini in obrti prepričen kar samemu sebi, dobrì sreči in slučaju, prizadevanju posameznikov, vse je šlo brez napotkov in navodil. Ko je dobila naša domača trgovina, Šibka, malovidna, skor skrta, brez strokovnega razčlenjenja v trgovskem društvu »Merkurju« svoje središče in zarišče, je bilo bitno orati ledino, pritiči iz osnov, zbirati drobce, buditi, bodriti in vlivati pogum.

Potrebno je bilo tedaj delo za spoštovanje stanu in vrednost poklica, potrebna je bila skrb za strokovno izrazoslovje, za izobrazbo in tečajih, predavanjih, pripravljeni je bilo treba izdaje knjig, misli na preobrazbo obstoječih poklicnih zbirnikov gospodarskih ustanov in dobrodelnih načrav. Položaj v trgovini se je čudovito hitro boljšal v središču in na podeželju.

Pokret v trgovini je izpodbudno vplival tudi na rokodelski stan. Leta 1907 je dobil svojo prvo splošno organizacijo v »Slovenskem obrtniškem društvu«. Začetno gibanje je bilo rahlo in ponizno, ali preudarno usmerjeno. Delovna sreda je bila društvo »Merkur«. Ko je velika vojska presekala redno delovanje, so bili uspehi dolgoletnega napora že vidni. Stavovska zavest je bila prebuena, smisel in čut za napredke živila in smotno stanje pooblaščen. Z leti je bilo število samostojnih gospodarjev in sročnikov toliko, da se je začelo redno naseljevanje mladih trgovskih začetnikov iz središča na podeželju. Trgovinski načas je mogel priti že v zgornji moški deli do svoje gospodarske samostojnosti. Ustrezeno pa je bilo s tem tudi prebivalstvo, ki je dobilo v svoj domači kraj dobro založene trgovine.

V začetnih letih je bilo razmerje med gospodarem, sročnikom in vajencem še patriarhalno. Skrb za socialno preskrbo, osobito za starost spričo dejstva, da si je mogel trgovski načas v krepki dobi ustvariti svoj gospodarski obraz, ni bila pereča. V zadnjem desetletju je tudi v tem pogledu nastala popolna preobrazba. Javljalo se je živo zanimanje po socialni preskrbi za bolezni, onemoglost, starost, brezposelnost ne le med delojemalcem temveč tudi med gospodarji zaradi poslabšane konjunkture in vedno gostejšega stavlja trgovinskih obratov. To gibanje se je v Ljubljani razgibalo zlasti v okviru Združenja trgovcev pod dinamičnim vodstvom Zveze trgovskih združenj.

Po končani svetovni vojni so se z ogromnimi potrebnimi sprostitev velike gibalne sile v trgovini in obrtnosti. Za podjetje in spletne ljudi je bilo obilo priložnosti za delo in zaslužek. Sredi razgibanega gospodarskega udejstvovanja se je začela živahnata delavnost na polju gospodarske in stanovske organizacije. Poleg podjetij posameznih trgovcev in obrtnikov so se zavrhno ustanovljale gospodarske družbe v raznih oblikah in različnega obsega. Sočasno je bila izpeljana na pobudo društva akcija za izpopolnitve stanovske obvezne organizacije po vseh krajih. Po kratki dobi so delovali po vseh političnih okrajih trgovski gremiji in trgovske družuge, ki so bili predhodniki sedanjih trgovskih združenj.

Spošmolad l. 1920 so bili sklicani ob času velikega trgovskega shoda aprila meseca v Ljubljano zastopniki posameznih trgovskih organizacij, gremijev in zadrug. Tedaj je bila ustanovljena Zveza trgovskih gremijev in zadrug s sedežem v Ljubljani. Vse veliko pripravljeno delo je bilo skrbno pripravljeno v društvo »Merkurju«, ki je tedaj še domovalo v Liningerjevi hiši.

Tedaj je v Ljubljani vladala velika stiska za stanovanja in prostorji društva, je bilo dolgo dobre zbrane zastopstvo vseh trgovskih stanovskih in dobrodelnih ustanov. Udobnejše razmere so nastopile šele z dograditvijo in otvoritvijo Trgovskega doma, ki je dal l. 1930 glavnim trgovskim organizacijam priravnene prostore.

V kratkih letih je bilo tako mogočno razplasti tesno mrežo številnih trgovskih stanovskih organizacij, povezanih v spretno in srečno delujajočo Zvezo trgovskih združenj. Obvezne trgovske organizacije po vseh naših krajih, živahnata delavnost po vseh naših krajih, zavrhnu obdržljivo vodilnega, ljubljanskega Združenja trgovcev ter njih agilnega središča v naravnih evolucijih prevzete v svoj priraven delokrog številnih opravila, ki so bila nekoč po sili razmer osredotočena v »Merkurju« kot matici naše domače trgovske organizacije. Z upravičenim ponosom in zadovoljstvom sme matica danes motriti gospodarski in organizatorni razvoj v štiri desetletja, tembolj, ker je vso dolgo dobro obstala tesna povezanost med matičnim društvom in tekom let nastalih stanovskih zastopstev. V prisravnih prijateljskih odnosih z našimi trgovskimi obveznimi organizacijami in njihovimi vodnikimi ima društvo »Merkur« kot čuvar spoštljivih tradicij še vedno dosti obsežnega delokrog s poglavito nalogo, da skrbi za strokovno in splošno izobrazbo trgovskega načasa.

V Švici se je deloma že pričela nekajna inventura notranjega trga, da se dejanski položaj prilagodi uvozu. Cene v trgovini na debelo so poskočile v primeri s predvojno dobo za 60%, dočim so se živiljenjski stroški zvišali za 20 do 25%. Navzliki izkušnjami, ki so jih dobile velike gospodarske države kakor Nemčija, Anglija in USA s pozitivnimi poskusmi zadržati načasenje cen, se Švica še ni odločila za aktivno politiko v tem pogledu. V Švici prevladuje naziranje, da ni mogoče kratkomalo prepovedati načasenje cen, čeprav primer Nemčije jasno kaže kaj se da storiti na tem polju. Vendar pa tudi v Švici prilagoma uvidevajo, da bo treba nekaj

posteljniki in preproge za tla, predmete za ortopedično rabo, antisepetični ovaji in gaze za zdravljenje, tkanine za embalažo, jadra in tehnični predmeti, lesene cokle, površeno platno in sploh gumirano platno, površene namizne tkanine, pegamoidi in termoidi za kovčeve, specijalne gumirane tkanine za tiskarske in litografske stroje razne gumirane konfekcije in tkanine za saniteto rabo, kadi in banje iz gumiranih tkanih in za kopelj, copate brez kože ali usnja, športni predmeti (izvzemski cevije in oblačilo). Za te predmete ni treba se stativi inventarja, niti jih vpisovati v register za nabave in prodaje.

5) Smejo se prodajati tudi drugi tehnični izdelki, oblačilni predmeti in obutev (kar ni navedeno v teč. 4) za vojaške svrhe vojaškim oblastvom in zavodom ter tvrdkam, ki vršijo nabave za vojsko, proti predložitvi osebne izkaznice, nadalje oficirjem in podoficirjem namenjenim v operacijsko cono proti predložitvi odhodnega naloga.

Zaton

švicarskega blagostanja

Vedno večje skrbi s cenami in mezdami tudi v Švici

Tretjina švicarskih narodnih dohodkov, ki so znašali leta 1938, še 8.200.000.000 švicarskih frankov, izvira iz obresti in rent. V Angliji odpade na obresti samo 28%, čeprav so zbrane v Londonu visoke rente iz kolonij v deželi miliarderjev, v Združenih državah odpade od 100 dolarjev narodnega dohodka 20 dolarjev na obresti in rente, v Nemčiji pa samo 11%.

Ta razvrstitev narodnega dohodka nam pojasnjuje razmeroma visok živiljenjski standard v Švici. Splošno blagostanje je omogočilo švicarskemu narodu vstopiti v sedanjno vojno z velikimi zalogami vsega blaga. Švica je živila v prvih dveh letih sedanjega vojne mnogo bolje kakor ji je doseglo znatenomejno uvoz. Vse pa kaže, da se bliža tudi Švicarjem konec splošnega blagostanja. Švicarski gospodarski činitelji prihajajo polagoma do spoznanja, da samo solidna podlaga valute – zlato kritej bankovcev Švicarske Narodne banke znaša 3.5 milijard švicarskih frankov – se ni odločno in merodajno za zagotovitev neobhodne preskrbe naroda. Mnogo bolj odloča tu lastna proaktivna in delovna moč kakor tudi odnos do vodilnih držav velikega gospodarskega prostora. To spoznanje, poostenreno z vojnim okolnostim, pomeni za Švico nekakšno prebjeganje iz rentierskega miru, ki so bili Švicarji pogrenjeni vanj glede na svoj narodni dohodek.

V Švici se je deloma že pričela nekajna inventura notranjega trga, da se dejanski položaj prilagodi uvozu. Cene v trgovini na debelo so poskočile v primeri s predvojno dobo za 60%, dočim so se živiljenjski stroški zvišali za 20 do 25%. Navzliki izkušnjami, ki so jih dobile velike gospodarske države kakor Nemčija, Anglija in USA s pozitivnimi poskusmi zadržati načasenje cen, se Švica še ni odločila za aktivno politiko v tem pogledu. V Švici prevladuje naziranje, da ni mogoče kratkomalo prepovedati načasenje cen, čeprav primer Nemčije jasno kaže kaj se da storiti na tem polju. Vendar pa tudi v Švici prilagoma uvidevajo, da bo treba nekaj

ukreniti, kajti sicer bodo pretežke posledice vojne, ki jih že čuti tudi Švica.

S problemom cen je v temsi zvezni ureditev vprašanja mest. Švica doslej ni hotela načeti tega kočljivega vprašanja. Zdaj pa prihajači tudi Švicarji polagoma do spoznanja, da je dolžnost države stopiti poedincem odločno na prste, da ne bodo trpeli interesa skupnosti. Zaenkrat prevladuje med švicarskimi gospodarskimi strokovnjaki še mnenje, da bi kazalo urediti sporne gospodarske probleme tako da se prevale prostoški na državno blagajno. Potiščeni krogci so mnenja, da je najprikladnejša pot najmanjšega odpora. Odločitv, ali naj se zvijojo cene, ali pa bi kazalo ostati iz socialnih ozirov pri dosedanjih cenah, se hečjo izogniti tako, da pripovedajo zvišanje cen. Obenem pa, naj bi dobitovali konzumenti iz javnih sredstev nekakšne draginjske dokladne. Zvezni svet mora vpreči vso svojo avtoriteto, da prepreči, da bi se iz volinjih ozirov ta pot neomejene porasta cen ne izpremenila v splošno prakso.

Kot rečeno uvidevajo tudi Švica polagoma potrebo, da preide glede na izredne čase vsej deloma na krajnemu gospodarstvu. To spoznanje pa obrača pozornost tudi na vprašanje ali bo treba ubrati modernoča pota tudi v davčni politiki. V Švici so doslej pripisovali rentnemu kapitalu v drugih državah se nedavno neznanji pomen in tudi davčne stopnje so bile tam nizje, kar kjerkoli drugod v zapadni Evropi. Toda med vojno so se državni izdatki povečali in to bo morda že prav kmalu prislilo Švico prilagoditi svojo dosedjanje nevratno davčno stopnjo oni v vojno zaplenjenih držav. Odločitev še ni padla, zdi se pa, da bo hodo razmere same v doglednem času izslile.

ČAS IN LJUBEZEN

Jera: Ljubezen je najboljše preganjanje časa.

Vera: Dokler se čas ne maščuje in prežene ljubezen.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10								
11								
12				13				
		14	15			16	17	
18	19	20		21				
22			23					
24		25			26			
27				28	29			
30		31				32		
33	34		35		36			
37		38		39			40	
41		42			43			
	44			45				
46				47				
48		49						

Pomen besed:

Vodoravno: 1 tisočletna domovina Slovencev, 10 spada tudi med sportnike, 11 podobnost, sličnost, 12 pokrajina v Španskem Maroku, 13 vzhod, 14 varnostna naprava na vozilih, 15 besedica, s katero stopnjujemo, 21 pogonska naprava, 22 naj-

bližji sorodnik, 23 tisoč let žensko ime, 24 božjepotnik, 26 površinska mera, 27 naj-

bližji sorodnica, 31 vrsta srbske pesmi,

33 časovni vezni, 33 egiptski božanstvo,

36 italijanski spolnik, 37 postaja rdce, 39